

Jean Dubuffet

ale přece jen se stále ještě uchyluje k jazyku, který stojí mezi latinou a běžnou mluvou a který nepřilíš vzdělaní lidé cítí jako *cizí*. Znají ho, až na pár slov mu rozumí, ale odmítají ho užívat, leda občas z žertu a pro pobavení.

Kultura vlastně zbavila uměleckou tvořivost vážnosti. Veřejnost na ni pohlíží jako na cosi směšného, jako na pouhou kratochvíli těch méně schopných, zbytečnou a jalovou, a proto zavánějící podvodem. Pokud jí někdo propadne, stává se předmětem opovržení. To je ovšem způsobeno právě formami, pocházejícími z minulosti, které na sebe kultura bere a které jsou vyhrazeny pouze jediné kastě; běžnému životu jsou cizí. Tvorba promlouvá rituálním jazykem, jazykem církve. Člověk ulice hledí na umělce stejným pohledem jako na kněze. Zdá se mu, že jeden i druhý provádějí jakýsi obřad, který je zcela zbaven praktického významu. Veřejnost nezačne být básníkům a umělcům nakloněna a nebude se o ně zajímat, dokud nebudou hovořit lidovým jazykem a nevzdají se toho svého, který považují posvátný.

Kdyby se lidem nevtloukalo do hlavy, že pro uměleckou tvorbu jsou přijatelné pouze obvyklé kulturní formy, kdyby jim byla naopak nabídnuta možnost, aby si sami vymýšleli dosud neznámé formy, dokonale vyhovující tomu, co by chtěli vytvořit, formičky přesně odpovídající povaze jejich těsta, myslím, že bychom byli svědky, jak se tvorbě oddává mnohem větší množství lidí. Neodrazuje je nic jiného než právě tyto nabízené formy, do nichž lze ostatně uhníst pouze určitý druh těsta, na který však nejsou zvyklí. Proto se drží zpátky. Kultura vyniká v úsilí, jak zabránit vejším, aby se vylíhla.

Kultura dovedla věci do takového stadia, kdy publikum má pocit, že k umělecké produkci je třeba, aby jeden napodoboval druhého.

Stejně jako cílem „vlasteneckých“ provolání plukovníků v kasárnách není ani na okamžik vybidnout vojáky k iniciativní spoluúčasti, ale pouze je přesvědčit, aby pro potřeby štábu tvořili semknutý řad, ani kulturní oficiři nevybízejí publikum než k poslušnému schvalování vnucované prestiže a nikdy ho nevedou, ani zdaleka, k aktivní, tvořivé účasti na rozkvětu ducha.